

ԵՐԵՎԱՆԻ ԵՐԿՐԱՆԵՐԻ ԳՐԱԳՈՐ ԵՐԾՐՈՒՆԻ

ԱՇՆԿ

Տարեկան գինը 10 բուրձի կէս տարվանը 6 բուրձի
Առանձին համարները 5 կոպէկով
Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատան մէջ
Մեր հասցեն. Тифлисы, Редакция „Мшакъ“.
Կամ Tiflis, Rédaction „Mschak“.
Տ է լ է ֆ օ ո Ն 253.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի և տօն օրերէն)
Յայտարարութիւն ընդունվում է ամէն լիզուով
Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչիւր տողատեղին 10 կոպէկ
Տ է լ է ֆ օ ո Ն 253.

ՀԻՄՆԱԳԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԵՐԾՐՈՒՆԻ

ՔՐԻՍՏՈՍԻԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
Կարանտիները.—ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՏԱՄԻՆՆԵՐ ԲԱ-
ՊՈՒԻ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԻԿ. ՆԵՐՔԻՆ ԿՐԵՐԻ.—ԱՐ-
ՏԱՔԻՆ ՏԵՍՏԱՄԻՆՆԵՐ. Պատեքազի շուրջը—
ՀԵՌԱՍՏԻՆՆԵՐ.—ՅԱՅՏՄ ԲԱՐՈՒԹԻՆՆԵՐ.
—ԲԱՆԱՍՏԻՆՆԵՐ. Բարաբարեան Կանանց
միջազգային կոնգրէսը.

ԿՐԱՆՔՆԵՐ

Մեր ստացած տեղեկութիւնները ե-
րևում է, որ խօսքերն առ այժմ միայն
Քիւրանի և նրա շրջակայքում է տա-
րածված և չէ հասել նոյն իսկ մինչև
Ղազվի քաղաքը: Բայց աչքի առաջ ու-
նենալով, որ Քիւրանի ազգաբնակիչների
մի խոշոր մասը սկսել է քաղաքից հեռա-
նալ դէպի գանազան կողմեր, ուստի հա-
ւանական է ենթադրել, որ խօսքերն կա-
րող է այդ հեռացողների շնորհիւ երևան
գալ և ուրիշ շրջաններում:

Դէպի Ռուսաստան եկողները համար
կարանտին է նշանակված Էնզելիում, որ-
տեղ մի յատուկ հորաբաժնի վրա ճանա-
պարհորդները արգելվում են մի քանի օ-
րով: Այդ կարանտինը, որ գտնվում է
Բելիբաղի մոտ հիմարաբաժնի ցածր
քիչ յարմարութիւններ ունի մարդկանց
սպասարանի համար և նրանց պատ-
ճառում է անախորժութիւններ և գլը-
կանքներ: Բժշկական ֆրանսուսաբնակչու-
րանքում է այնպիսի գտնվող մի յայն
բժշկի: Մի ուրիշ կարանտին էլ ասեման-
ված է Մանչի կողմէ տեղում, որ գը-
տնվում է Համազանից եկող ճանապարհի
հանգույցի վրա:

Շատ կարևոր է, որ պարսից կառավա-
րութիւնը աւելի քաւարար և խելացի
կարգակերպութիւն տար կարանտինների
կարգելու գործին, որովհետև նրանց ներ-
կայ միժակը ամենին չէ սպասուլում հա-

րևան երկրները հիւանդութեան արշա-
ւանդը: Կարանտինները պէտք է մի քա-
նի անհրաժեշտ յարմարութիւններ պա-
րունակեն իրանց մէջ, պատուարվելու
համար չոր ու առողջ բնակարաններ, ու-
սելիցէլի որոշ պաշարներ, որպէս զի
կարանտինում Ֆիսցողները չը հիւանդա-
նան նրանց աննպատար պայմանները:

Ներկայումս Պարսկաստանի կարան-
տինները անբաւարար են և նրանց գը-
րունէութիւնը ձևական բնաւորութիւն
ունեն: Մինչդեռ նրանց վրա դրած յոյ-
սերը շատ մեծ են:

Անկապած ցանկալի է, որ այդ հան-
գամանքը առանձին ուշադրութեան ար-
ժանանայ և կարանտինային կարգակեր-
պութիւնը այնպէս բարելավի, որ մենք
վստահ լինենք, թէ նա իսկապէս խափա-
նում է խօսքայի անցքը դէպի մեր եր-
կիրը և թէ ճանապարհորդները հիւանդանա-
լու և զգրկանքներ կրելու վտանգից ա-
զատ են:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՏԱՄԻՆՆԵՐ

ԲԱՊՈՒԻ ԻՐԱՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆԻՑ

Այս անպատեմբերի 1-ին Բագուում բացվում
է մանկաբարձական կուրսերը՝ քաղաքային ձրի
ձեռնարկով: Կարանտինները կից: Մեր
Կրթկառու, Քարծեմ, միայն թիֆլիսն ունի
ազգապիտի դպրոց: Բագուի նման մի տեղում
գա մի կարևոր հիմնարկութիւն է, որը մի և
նոյն ժամանակ, մեր կանանց, օրորողների
տաճի մի նոր սապարէզ է բանում դէպի հա-
նասարակական գործունէութեան դաշտը գնա-
ցողների համար: Տրիստուսի մէջ շարակված
մեր մայրերը և մայրաքոնքները դեռ շարունա-
կում են յաճախ իրանց նման տղան տատ-
մէքները կից: Շատ տեղեր, գաւա-
ռական մեծ գիւղեր, երբեմն իսկ քաղաքներ
չեն ունենում մանկաբարձների և այդպիսի ա-

(մինչև 15 տարեկան հասակը, այսինքն մինչև
ժողովրդական դպրոց աւարտելը) խնամատա-
րութիւնը հետզհետէ դարձել ու գտնում է
պետութիւնների սօցիալական յորը հոգատա-
րութեան և օրինական վերահսկողութեան ա-
սարկայ: Քիւրանի կառուցված պատմութեան զգաց-
մունքը չէ՞ միջնադարեան օրինակով, որ այ-
սօք մըում է պետութեան և հասարակական
հասարակական մարմինն—աղբարին, սկարին,
ընկածին ու խեղճին գոյութեան մարդկային
պայմանները շնորհելու, այլ սօցիալական էթի-
կան—պայմանաւորված արդի հեղափոխական
կենցիկի անխառնափախ երկայնքներով ու յա-
րաբարութիւններով: Մի քանի երկրներում,
ամենից առաջ Աւստրալիայում, Միացեալ-Նա-
հանգներում և Անգլիայում կանանց հետզհետէ
աշոգվել է մուտք գործել արքայապետներին,
հիւանդանոցները և մանկական սպասարան-
ների վարչական մարմինների շարքը: Պէտք է
խոստովանել, որ մանկական սպասարան-
ները, զբոսից բացառապէս կանանց ձեռքին,
մեծ չափով տարածված է և՛ Քիւրանի պարտ:
Այժմ Բելիստում գտնվում են երկու մեծ ման-
կական երկսեռ սպասարանները, հիմնված
1884 թ., որոնցից տղաներինը՝ 25, իսկ աղ-
ջիկներինը՝ 17 հաստատութիւններից բաղկա-
ցած: Դրանց միջոցով խնամվող երկսեռ մա-
նուկներից մօտ 2200-ը դպրոց են յաճախում:
Հիւանդանոց առմամբ Կիւրանի յարտում 80 քա-
ղաք և մի քանի գիւղերում են անախորժներ ու-
նեն մանկական սպասարաններ:

Կանանց շարժման հասարակական ձգտում-
ների մէջ ծանրակշիւ տեղ է բռնում բարոյա-
կան խնդիրը: Անտոնի կենցիկի, աղքի սեռի
վաճառքի և սեռական հիւանդութիւնների դէմ
կռուող Էնզելային ֆեդերացիայի (հիմնված
1896 թ.) մէջ առաջադր տեղ են գրառում ա-
րատագիր կանայք: Այդ մէկը միևնույն պայմա-
նաւորված է օրէջցօր հսկայական ծաւալ ստա-
ցող սօցիալական ոճի դիւրեւ շարքերը, անտա-

ւանների ծննդկանների բաղըը միանգամայն
յանձնոված է հազար ու մի շուկայի տէր
տատուայրերի:

Մեր լրագրական բրոնիկները դեռ շարուն-
ակում են արձանագրել այդպիսի ամենագէտ
տատուայրերի դրձիւն ամենաեղբլի պատ-
մութիւնները:

Մեծ, լայնածաւալ, տգիտութեան թանձր
վրանի տակ սպաստանած գաւառը կարիք ու-
նի աւելի առողջ, խելացի առաջնորդների
գրանց թիւում մանկաբարձուհիները իրանց
տեղը ունեն: Այդ իսկ տեսակէտով, մենք ող-
ջունում ենք Բագուի այդ նոր օգտակէտ հիւ-
նարկութիւնը, —մանաւանդ որ նա մեծ դի-
ւութիւններ է տալիս իրանից օգտվելու հա-
մար:

Այդ նոր մանկաբարձական դպրոցը, որը
առ այժմ բացված է 25 հոգու համար, ընդու-
նում է թէ ցենզաւոր և թէ անցենդ ունիւն-
դիրները: Երկուսն էլ հասարակ չափով խելու
են մի և նոյն բնութեւնը և միմիայն ա-
ւարտման վկայական տալիս տարբերվում են:
Գինը (գինումակական շրջադասարանեան վկա-
յական) ունեցողները ստանում են առաջին
կարգի տատուայրութեան վկայական, իսկ ցենդ
չունեցողները—երկրորդ կարգի վկայական
վկայակները հասարակական պաշտօններ ըն-
դունելու սահմանափակված է որոշ չափերով,
մինչդեռ առաջինների համար ամէն սպարէզ
բաց է: Առանց ցենդի աշակերտուհիներ ըն-
դունվում են միմիայն բնիկներից (ԿՅՅԵՄԵՂԻ),
իսկ ցենզաւոր կարող են լինել ամէն դասա-
կարգից: Իմ հետաքրքրութեանը՝ առանց ցենդի
ունեցողները, եթէ կուրսի ընթացքում ցենդ
ստանան, կարող են առաջին կարգի արտօ-
նութիւն ստանալ,—դպրոցի կառավարչը
զրական պատասխան տուցել: Այսպէս ուրեմն,
զարձեալ մի դիրութիւնը ընդհանրի համար
Նքանք երկու տարվա ընթացքում թէ այդ
դասախօսութիւնները կը լսեն և թէ կը պատ-
րաստվեն ցենդ ստանալու համար, որով և ի-

բաւանք կունենան առաջին կարգի տատուայր
կոչվելու:

Ինքնուրոյն, սեփական աշխատանքով ապ-
րելու մի նոր ճանապարհ, հասարակութեանը
համաստեղութեամբ ծառայելու համար մի նոր
առիթիւ: Մեր փեսայ որսող հարսնացուները
թիւ իրանց արդ ու գարգիւի ծախքերը պա-
կասցնեն և ձրտեն կեանքում անկախ ապրե-
լու իրաւունք ձեռք բերելու: Երկուսը նը-
րանց համար կամայ-կամաց բացվում է, հար-
կաւոր է օգտվել:

Մեր խուլ գաւառի ուշադրութիւնն եմ հրա-
ւերում. նրա անտեսական—հասարակական
կազմի միջանդուր բարեթալված է վտանգաւոր
կերպով: Նորոգելու համար վարպետներ են
հարկաւոր:

Այս կոչն անելով, ես չեմ ուրանում, որ
զուցէ գաւառում գտնվող մեր գաւառացի
երիտասարդների, ինչպէս նաև Բագուի հայ
բժիշկների վրա: Նրանց բոլորի վրա հաւա-
սար չափով բարոյական պարտականութիւն
կայ օգնելու, նպաստելու իրանց բոլորի
ձգտմանը դէպի անկախութիւնը:

Միւրիւր ընդունվում է յուլիսի 1-ից մինչև
օգոստոսի 15-ը: Միւրիւրի հետ պէտք է ներ-
կայացնել միտքի բնական, ծաղկի վկայական,
անցաւոր, վարքի վկայական՝ ոստիկանու-
թիւնից, ուսման վկայական, երկու օրինակ
լուսանկար և բժշկական վկայական խնդրա-
տուի առողջ կազմուածքի մասին, ինչպէս և
այն մասին, թէ զերծ է այնպիսի ֆիզիքական
պակասութիւններից և հիւանդութիւններից,
որոնք կարող են արգելք լինել տատուայրու-
թեանը պարտաւորելու:

Դասընթացքը երկու տարվա է, ուսման
վարձը տարեկան 40 բուրձի:

Ռ. Յովհաննիսեանց

կապած չը կայ, որ բարոյական ճանիւր ա-
ռանց բիւրօկրատիական խոտարանանշութեան
կանայատանայ և տեղի կը տայ բարոյական
բուրասանի:

Միջազգային ազատամիտ կանանց պատգա-
մաւորները, որոնց սրտին, անտարակոյս,
այնքան մօտ է իրանց սեռի ընկած մասային
փրկելու սրբազան գաղափարը, կուէլու ուրիշ
ոչ մի միջոց չունեն,—իրևե քաղաքացիական
դասակարգի ներկայացուցիչներ,—բայց եթէ
յարելու արջիցիօնիզմի, բուսան ագրտացիայի
և պրօպագանդայի դեր ստանձնելու իրանց
վրա, մի կողմից բարոյական հող պատրաստե-
լով հասարակական շրջաններում, իսկ միւս
կողմից Բէֆօրմիները պահանջներ անելով պե-
տական օրէնսդիր մարմիններից: Դասախօս
պատգամաւորների զեկուցումներից երևում է,
որ արջիցիօնիստական հոսանքը եւրօպական
մի քանի երկրներում աշողութիւն է ունեցել:
Նօրվեղիայում հետզհետէ վերացրվել են հա-
սարակական աները, սկսած 1888 թ. ականից:
Հօլլանդիայում 1882 թ. 37 հասարակական
աներ ունեցող քաղաքներից մնացել են այսօր
միայն 7 այդ կարգի քաղաքներ: Փրանսիա-
յում պաշտօնական պտոնկանցների վերաց-
ման խնդիրը արգէն պարամնտի նիւթ է
դարձել, որը ցանկալի լուծման, ըստ Ֆրանս-
սիայի պատգամաւորի զեկուցման, մեծապէս
նպաստում է Կօմբը: Գերմանիայում մի քանի
քաղաքներ արել են մի և նոյն փորձը: Բայց,
երևակայեցէք, նոյն քաղաքի խորհուրդը, որ
կատարում է օրէնքի նոր կաւըը, զիտէ և
թոյլ է տալիս մի և նոյն ժամանակ մասնա-
ւոր պտոնկութիւնը, կարգելով նրա վրա բժը-
կական վերահսկողութիւն: Ինչո՞ւ. որովհետև
արգի հասարակական կենցիկի կազմակերպու-
թեան շրջանում դա դարձել է այսպէս ասած՝
մի անհրաժեշտ չարիք:

Եւրօպական շատ երկրներում, ինչպէս և
Միացեալ-Նահանգներում, ունեն կանայք հա-

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐՆԻՒ

«Արարատ» ամսագրի մէջ կարդում ենք. «Մայիսի 15-ին Նորին Սուրբ Օծուծին ազգիս Վեհափառ Հայրապետը բազմ ունեցաւ ստանալու Նորին Կայսերական Մեծութիւնից հետեւալ պատասխանը իր շնորհաւորական հեռագրին: «Էջմիածին Մկրտիչ Կաթողիկոսին ամենայն հայոց. Շնորհակալ եմ ի սրտէ վաճառ աղօթից և շնորհաւորութեանց Ձերոց: Նիկո- ԱՍՅ. 15-ն մայիսի 1904 ամի ի պալատն Ցարսկոյէ Սեյոյի: Վեհափառ Հայրապետին շնորհաւորական հեռագրին էր հետեւեալը. «Պետերբուրգ, Նորին Կայսերական Մեծութեան իմեմական թագաւորին ամենայն Ռուսաց: Ի մեծանշանքս աւուր տարեդարձի սրբազան թագաւորութեան ձերը Կայսերական Մեծութեան վերառաքելով ընդ համայն միաբանութեան Մայր Աթոռոյս ի տեղի իջման Միածնին զաղօթս ջերմագին երկնաւոր թագաւորին, հայցեմ պահպանել զժամանակն կեանս սիրեցեալ Միապետը և բարեպաշտ Կայսերուհոյ և պարզեւր խաղաղութիւն ի փառս զբխտունութեան: Միտրիչ Կաթողիկոս ամենայն հայոց. Էջմիածին, 14 մայիսի»:

Գ անձակի նաճանգի կառավարիչ փոխնախնդար Անդրէյի մասնաւոր պատճառով, Կովկասի կառավարչապետի պաշտօնակատար Նիկոլայ Գեորգիւնի ձեռնարկ այդ պաշտօնը ժամանակաւորապէս յանձնել է Գանձակում գտնուող կողակները բերգաբար հրամանատար գեներալ-մայոր Ֆելիքսը:

Արդէն մենք հաղորդել էինք, որ Ռուսաստանում կանանց թոյլտրուած է տղամարդկանց հաւասար իրաւունքներով վարել պատահական վարչութեան մէջ պաշտօնները: Այժմ պատահականաբար զխաւոր վարչութիւնը հրահանգ ուղարկել կանանց ծառայութեան մէջ ընդունելու և նրանց ծառայութեան մասին: Համաձայն այդ հրահանգների՝ ծառայութեան են ընդունելու ոչ միայն բարձրագոյն և միջնակարգ կրթութիւն ունեցող կիներին, այլ և գիմնազիական IV դասադասարանի դասընթացն աւարտողներին: Պաշտօնի ընդունելու ժամանակ նախապատուութիւն տրվելու է օրիորդներին և անպակաս արդի կիներին: Մինչև պաշտօնն ուսումնասիրելը՝ թեկնածու կիները ուսումնական մասնաւորութեանն ուսումնասիրելուց յետոյ օտար լեզուներ չիմացողները, պէտք է ծառայութեան մասին իր կամաւոր վարձվողներ, 6-րդ կարգի պաշտօնիսին ուսումնական ապագայում բարձրանալու իրաւունքով: Օտար լեզուներ

իմացող կիները մտնում են պետական պատահական վարչութեան մէջ իբրև 5-րդ կարգի պաշտօնայ և յետոյ բարձրանում են տղամարդ ծառայողների հետ հաւասարապէս: Պատասխան ծառայութեան մէջ կիներն ազատ են մտնում պատի ըստինքը կապելուց: Հեռագրական պաշտօնում կիները տղամարդի հետ հաւասար պարտականութիւններ են կատարելու: Գրասենյակի պարտաւորութիւնները կարող են զրկել ազատ վարձվող կիները վրա: Յիշուածեան շրջանում կիներ կարող է, օրէնքի համաձայն, մէկ ամիս ծառայութեան չը գնալ, պահելով ուսմանը, եթէ բժշկը կը վկայէ յղիութիւնը և որդեգրութեան մտիկութիւնը: Ամուսնուներ կամ ազգականների ոչ մէկ պահանջ օրինական չէ կնոջ պաշտօնավորութեան ժամանակ: Կանայք պաշտօնատեղում հազնելու են սե օւ փակ զգեստներ:

Մեզ հաղորդում են, որ մորեխի շնորհիւ մեծ տարածութեան վրա ելակի շրջակայքում փչացել են բամբակի այն ցանքերը, որոնք այս տարի արված էին իբրև առաջին փորձ և շատ աղոյ սկզբնաւորութիւն ունէին:

Կովկասեան կայսերական բժշկական ընկերութիւնը, պատասխանելով Թիֆլիսի քաղաքապետի տեղապահի գրութեան, յայտնում է, որ ընկերութիւնը որոշել է մի շարք ժողովրդական դասախօսութիւններ կազմել գանազան լեզուներով: Առաջին դասախօսութիւնը կը լինի շաբաթ, ամսին 10-ին Աւստրիական փողովորական թատրոնում ուսերէն և վրացերէն լեզուներով, երկրորդը ամսին 12-ին Հաւարարում պ: Արարատի թատրոնում ուսերէն, հայերէն և վրացերէն լեզուներով: Պ. Արարատեանը առաջարկում է իր թատրոնը աջակցատակը համար ձգտալ:

Յունիսի 6-ից Թիֆլիսի և Մոսկուայի միջև սկսուեց հեռագրական յարաբերութիւնը Ուիտսոնի գործիքի միջոցով: Այդ նոր գործիքն ահագին առաւելութիւն ունի հին գործիքներից: Մօրթէի հեռագրական հին գործիքով կամ ապագայում մի ժամուկ կտարել է 20-25 հեռագրի տար, համեմատաբար աւելի նորից գործիքով— 60-70 հեռագրի, Աւիտսոնի գործիքով, եթէ բառաբան և գիծը կանոնաւոր լինեն, կարելի է մէկ ժամուկ խօսել մօտ 400 հեռագրեր:

Մեր թարգմանութեան մէջ ստացվեցին հետեւեալ նոր գրքերը: 1) Փարսի Վրաց, փոխադրութիւն Յ. Մ. Սուրբաթեանի, արտատպած կնոջ քաղաքական և ամուսնական իրաւունքների ընկերութիւններ (sittlichkeitsverein), որոնք բանաւոր և գրաւոր աշխատեցիկով կառուցում են աղջիկների վաճառքի, սեռական հիւանդութիւնների դէմ: Գերմանիայում գոյութիւն ունեն յատկապէս ուսումնական համար մի այդ կարգի ընկերութիւն՝ «Էթոս» անունով: Ազատագրի կանայք պահանջում են ամենուրեք, որ հասարակական բարք ու վարքի վրա հսկող ուսումնական ընկերութիւնը (sittenpolizei) քաղաքացի լինի նաև կանանցից, որոնց աւելի համապատասխան է այդ կոչումը, քան տղամարդկանց, ապա նրանք պահանջում են բարեկարգել բնակարանների յարաբերութիւնները, բանաւորների աշխատանքի տեղափոխելը զարմանք 8 ժամ, արգելել գիւերվալ աշխատանքը և այլն:

Ալիօսի գործածութեան դէմ կուելու խնդրում և գրական մասնակցութիւն ունեն կանայք, իրանց հակաալիօսական ինքնուրոյն ընկերութիւններով, տարածված բուրդը երկրներում: «Ալիօսի» ազդեցութիւնը երկու սեռերի յարաբերութիւնները վերնագրով մի խօսակցութեան մէջ, տիկին զօլտոր Բլոյնը (Նվէյցարայից) անուանում է ալիօսիդ որպէս մի ստոր կուպիք, որ շատ անգամ արուեստագէտ, առանց բնական ցանկութեան, գրգռում է արամադրում է անհատներին: Սեռական ապօրինի յարաբերութիւնների մեծագոյն տոկոսը (տղամարդկանց կողմէ) պատճառը վերագրում է նա ալիօսի մղող ազդեցութեան, մասնաւոր առն օրերին, երբ ամբողջ հասարակութիւնը յղճանում է զուարճատեղիներում:

IV. Սեկցիան կնոջ իրաւական դիրքը: Կնոջ կեանքի այս յետաձեւ մասի և անձակ սահմանի հրահանգութեան ժամանակ նկատուում էր մի առանձին ոգևորութիւն և տաք սեմպերամենտ իւրաբանչիւր դասախօսի մէջ: Բազմաթիւ դասախօսութիւններ կարգացվեցին:

«Մշակ» լրագրից. տպւած է Պետերբուրգ, 1904 թ. գինն է 5 կ., 2) նոյն Յ. Մ. Սուրբաթեանի Մեյֆոն Ալպային վերաբանութիւնը (Ղրիսի բարբառով), Պետերբուրգ, 1004 թ. գինն է 20 կօպէկ:

Այսօր, հինգշաբթի, յուլիսի 8-ին, Թիֆլիսի արտիստական ընկերութեան գահինձում տեղի կունենայ Ա. Սպանդարեանի համերգը, որին կը մասնակցեն օր. Մարցընիկը: Սպանդարեան կերպէ «Արդա», «Կարմէն», «Փափօրիտ» և «Փառուստ» օպերաներից, կտորներ: Պարոնը տեսնորային ձայն ունի և մտադիր է շարունակել իր ձայնի մշակութիւնը արտասահմանում:

Գաղաքային վարչութիւնը ստացել է գեղուցում, որ շնորհիւ վարչութեան դանդաղ-կոտորութեան, Իրիւրբեում և Նախալովկում հող յափշտակողները սկսել են խրախուսել և սեփականացնել քաղաքային հողերը: Ուստի անհրաժեշտ է, որ քաղաքային հողերը վրա առանց թոյլտուութեան կառուցած փոքրիկ շինութիւնները և հաւաքները բանգվեն, որպէս զի ապագայում քաղաքային հողերի յափշտակութեան առաջն առնվի:

«Тур. Вѣд.» լրագրերը հաղորդում է, որ 4 աֆղանստանցի բանտարկեալներ, որ ուղարկվում էին Սերախից (Տէլէնի գաւառ) դէպի մուրաբան երկաթուղային ճիւղի Պերսիական կայարանը, այդ կայարանից 5 վերստ մնացած, յանկարծ ընկան իրանց պահապան 3 զինուորների վրա (Անդրկասպեան 5-րդ հրտանաձիգ գնդից), լուցին նրանց հրացանները, զինուորներից մէկին տեղի ու տեղի սպանեցին, իսկ մնացած 2-ին ծանր վիրաւորեցին և, այդ բոլորից յետոյ, հրացանները հետները փախան-անախտացան:

Թիֆլիսի նահագապետը յայտնել է քաղաքային վարչութեան, որ ինքը ոչինչ չունի 20,838 բուրդի գումարը, առանց սպանելու օրինական 15 օրն անցնելը խօսքայի դէմ կուելու համար անմիջապէս գործարկուելու:

ՆՈՐ-ԲԱՅԱՋԵՏԻՅ՝ մեզ գրում են. «Նոր-Բայազետի շրջակայ գեղերում կաթնակեր գանձերի մէջ տիրում է մի տեսակ հիւանդութիւն, որը յանկարծակի ապստում է փոքրիկ անասուններին: Այդ պատճառով մեզանում գանձերի հատը ծախում են 1 ր. 40 կօպ. 1 ր. 50 կօպ. մարթիլու համար, մինչև ուրիշ տարիներ այս ժամանակին հատը 3 ր. չէր

ապահովութիւն, որբերի և այրիների հոգացողութիւն և այլն) տեսակէտից դանդաղ երկրներ ասարք պատկեր են ներկայացնում: Բացառապէս իմպիւրի և քաղաքական խնդիրներով զբաղվելու տեսակէտից սահմանադրական երթուղայում ամենատարբեր վիճակ ունի գրեթէ միայն Գերմանիան, մասնաւոր նրա ինկերիները հայերից հեզեմօնիան Պրուսիան: 34 տարուց ի վեր խեղճ իրական սեռը կաշկանդված է սահմանադրական ձեռնարկ կայսերական քաղաքական հողի վրա, դատված մանուկների, խոզով սլաքների և յանցաւորների արք: Գերմանիայում գուրկ է, մասնաւոր ուսումնական Պրուսիայում, ոչ միայն քաղաքականապէս կազմակերպվելու իրաւունքից, այլ և նրան արգելվում է, որպէս անհրաժեշտ պատասխան, յանախելու քաղաքական ծաղրիքներ, կազմակերպված արական սեռից: Միայն մի ազատ քաղաք կայ՝ Համբուրգը, որ կիցը կաջող է հասարակական փողոցներում քաղաքական խնդիրներով զբաղվել:

Ոչ միայն քաղաքական-օրէնադրական բարձր ու պառասպետաբան օրգաններն են փակ կանանց առաջ, այլ և համայնական գործունէութեան համառ շրջանում կիցը դեռ չէ տիրում ամենուրեք ընտրողական և ակտիվ մասնակցութեան կատարելու իրաւունքին: Հասարակական շատ ֆունկցիոններ կան համայնական վարչութեան կամ պետութեան անմիջական հովանաւորութեան ներքոյ, ուր կնոջ ոչինչ չէ բացակայում, բարեխիղճ լուրջ ու եռանդուն գործիչ լինելու: Գաղաքական հաստատութիւններին, արքատնայնների, եկեղեցիների հոգաբարձութեան և վարչութեան մարմինների և ապա համայնական խորհրդի մէջ ընտրվելու և զբաղանապէս մասնակցելու իրաւունք ունեն կանայք միայն Աւստրալիայում, Միացեալ-Նահանգներից շատերի մէջ Անգլիայում և սահմանափակ պայմաններով Շվեդիայում, Նօրվեգիայում, Հոլանդիայում: Ուշագրութեան արժանի է այն հանգաման-

արգելի: Այժմ հարց է, արդեօք հիւանդ գանձերի միւր զնաասակար չէ մարդու առողջութեան համար. ոչ որ ուշ չէ դարձնում»:

ՋԱՋՈՒՌԻՅ մեզ գրում են. «Յունիսի 19-ին պարզ երկինքը ծածկվեց սև ամպերով և շուտով թափվեց սաստիկ կարկտախառն անձրև. բարձրացաւ ահագին հեղեղ: Հեղեղը կարծես իր վրէժը լուծելու համար քրչեց և քարով և հողով ծածկեց Ջաջուս գետի համարեալ բոլոր արտերը: Վնասը մեծ է և յուսահատական: Չը կայ տուն, որի արտերը զնաասված չը լինեն: Հեղեղը տարել է իր հետ շատ ոչխարներ, որոնց հազիւ են կարողացել ազատել Գիւղացիները խմբերով դանդաղ տեղեր են գիւղում օգնութիւն խնդրելու: Բայց արդեօք նրանց ձայնը լսող կը լինի, դա էլ հարց է»:

ԲԱՆԱՆՑ գիւղից (Գանձակի գաւառ) մեզ գրում են. «Ներքս մեր գիւղում հոգեհանգիստ կատարվեց հանգուցեալ երգիչ Ներսէս Ծառլամանի յիշատակին, որը սարել է Բանանցում 1902 թ. ամառը ու երկու անգամ երգել է գիւղի եկեղեցում: Պօղոս քահանայ Եպիսկոպոսեանցը քաղաք խօսեց Ծառլամանի մասին ու գրուածեց նրա արժանաւորութիւնները: Հանգուցեալ երգիչը լաւ յիշատակ է թողել մեր գիւղում. նա սիրով շփուած էր գիւղացիների հետ և միշտ վերաբերվում էր նրանց մեծ բարեացակամութեամբ»:

ՋԱՆԳԱՆԻ ՎԱՔԱՎԻՅ (Մալեանի շրջանից) մեզ գրում են. «Մեր քաղաքային «Մշակ» լրագրում խօսքայի մասին, որ հասել է Պարսկաստան և գոհեր է տանում Թեհրան քաղաքից: Վաթագի կապալառու պ. Օսիպովի կառավարիչ Նիկոլայ Տիկիլովը իսկոյն առողջապահական միջոցներ ձեռք առաւ: Գաւառագետի կողմից էլ արդէն կատարվեց գործարկվել է նշանակված, որը իսկոյն քաղաքային, որ ծառայողների կամ բանուրների բնակարանները աւելի մաքուր պահեն, և միշտ եփած ջուր խմեն, հուս ջրից զգոյշ լինեն և այլն: Կուր գետի վրա բոլոր ձկնաբաններում սովորութիւն կայ ամեն տարի սեպտեմբեր ամսից սկսած բերել են տալիս պարսկաստանցի մեծ թւով բանուրներ (հաճախներ). ոչ մի պրօմիլայ չէ կարող առանց այդ համարիների մնալ. մնում են մինչև մայիս ամիս, և այդպէս եթէ համարել բանուրները գաղթեցին դէպի Կուր գետի ափերը, հարկաւոր կը լինի նրանց վրա առանձին հակողութիւն սահմանել»:

ԴԱՇՆՈՒՐԱՆԻՅ (Սուրբաթի գաւառ) մեզ գրում են. «Սուրբաթի քաղաքային խնդրում—բանուրների պատճառաբան, մեր ուսնդամալով վրնակի պայմաններում, աշխատանքի ժամերի կրնաման և այլն վերաբերմամբ—գանազան երկրների պատգամաւորներ իրարից տարբեր, միասնական հակառակ կարծիքներ էին յայտնում: Այսպէս անուանված Կեսեմ ֆեմիլիաները ամենեկին տրամադրել են սօցիալական օրէնադրութեամբ առանձին պայտապետութեան տակ առնել կին աշխատաւորներին, այսինքն նրանք հրաժարվում են աշխատանքի աւելի դիւրին պայմաններ տալու կանանց, քան տղամարդ բանուրներն ունեն, հիմնվելով այն առաւելութիւն վրա, որ կնոջ հասարակութիւնը տղամարդու հետ պիտի կապանայ ոչ միայն մի և նոյն արտադրութեան ժամանակները մէջ, այլ և աշխատանքի և օրինական որոշումների մէջ: Հակառակ բանակը, որին պատկանում էր կոնգրէսի բացարձակ մեծամասնութիւնը, սուր հակադրում էր միապետականութեան այդ արտաքին ու անհիմն լուրջ գրիկային, պնդելով, որ տղամարդ սեռի հասարակական վիճակը չէ ներկայացնում մի այնպիսի իրջարկական վիճակ, որին ձգտել էին սեռը, ոչ աղաւ, ոչ պակաս, այլ միայն հաւասարվել: Կինը ձգտում է իր յատուկ ոյժերով այն մարդկային իրարից և այն սօցիոլոգիական պայմաններին, դէպի որոնց առաջնորդում են անխոստախիթօրէն արդի կուրտուրական պահանջները: Եւ ապա միւս կողմից պարզ է, որ կնոջ ընտանեկան բարք ու ծանրակշիւ կուրտուր և օրգանական համեմատաբար թոյլ կազմուածքը—այնպիսի անուրանալի իրողութիւններ են, որ բնադատում են կամայ աւկամայ շնորհիւ նրան ֆիզիքական աշխատանքի սահմանում, աւելի դիւրին պայմաններ: Բ. Իշխանեան

Արտուրբից: Ռուսները տեղեկութիւններ չեն հարորդում, իսկ չինացիները պատմում են, որ 4000 եսպոնացիներ յունիսի 28-ին պրաւեցին մարտկոցներէջ մէկը բազաբի մօտ գտնվող բարձունքներէ վրա, սակայն ուսուները շրջապատեցին եսպոնացիներին և պայթեցրին ականները. եսպոնացիները բոլորն էլ կոտորվեցին: Ապա հաղորդում են, որ ճանապարհ ընկնելու նախընթաց օրը ուսական ականանաւը Պօրտ-Արտուրբի մօտ յարձակում գործեց մի օտար շրջանակ վրա, եսպոնական փոխադրիչ նաւի տեղ ընդունելով նրան: Շատ չինացիներ խեղդվեցին: Ռուսները ազատեցին նաւի ծառայողներին:

ԼՕՆԴՕՆ: (Բէյքէր): Դաշնագոյց հաղորդում են յուլիսի 4-ից, որ գրուծիւնը չէ փոխվել. ուսական առաջագահ զօրաբաժինները կանգնած են 15-ից մինչև 20 վերստ հեռաւորութեամբ: Յուլիսի 5-ին տեղի ունեցաւ ոչ մեծ կռիւ առաջագահ զօրաբաժիններէ միջև: Առհասարակ եսպոնացիները ոչինչ գործողութիւններ չեն ձեռնարկում: Ռուս լրտեսներն ասում են, որ եսպոնացիները յետ քաշվեցին դէպի հարաւ:

ՍՕՅԻՍ: (Դիմադրական շրջաններէ): Բօլշակական էջաբընտութիւնը գանգատ ներկայացրեց մեծ վիդիլին, որ վարձած քահանաները և ուսուցիչները, վերադառնալով Մակեդոնիա, զեռ ևս թոյլտուութիւն չեն ստացել իրաց պաշտօնը կատարելու համար: Կրակով մի քանի զիւղերը ոչնչացնելու առիթով քրեանութեան համար Գիւմընիչէ ուղարկված հիւպատոսները վկայեցին, որ տները այրել են զինուորները, որոնք բռնութիւններ էին գործում: Քրեանութիւնը հանգստացրեց և խրախուսեց ազգաբնակչութեանը:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒԲԻՐԳԻ ԲՕՐՍԱԼ 6 յուլիսի

Բօրսայի դիւստը	6—71/20/0
Պետական 40% բնաւան	92 1/2 —
I Սաղար. տոմսերը	385 —
II » » »	300 —
III » » »	260 —
Թիֆլիսի քաղաք. Կրեդիտ. Ընկ.	— —
Բագուի » » »	— —
Թիֆլիսի հող. բանկի 50%	— —
» » » 41 1/20/0	— —
Բագուի նաւթ. Ընկ.	456 —
Կասպիական Ընկ.	4850 —
Մանթաշեան և Ընկ.	188 —
Նօբէլի և Ընկ.	— —

Խմբագրի՝ ԱԼԷԿՍԱՆԴՐ ԲԱԼԱՆԹԱՐ Հրատարակչներ՝ ԹԱԳՈՒՀԻ ՏԻԳՐԱՆՆԵԱՆ ԻՍԱՀԱԿ ՄԷԼԻՔ-ԱՂԱՄԱԼԵԱՆ

ԲԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԹԻՖԼԻՍԻ ԲԱՂԱՎԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ յայտնում է, որ նա նշանակել է յուլիսի 10-ին, օրվայ ժամը 10-ին, քաղաքային վարչութեան շինութեան մէջ աճուրդ կապալով տալու Կուր գետի աջ ափի ցամաք տեղերի շահագործութիւնը, քար և աւազ ստանալու համար: Պայմանները կարելի է տեսնել Ուկրաձայրում, առաւօտեան ժամը 10—1, լի օրերը: 1—3

Ա. ԲԱԹԱՆԵԱՆ (ներքին և ներքաւ. հրահարութիւն) Ընդունում է հիւանդներին Կովկասեան հանքային ջրերում—Պետախորակում. Верхний Суварь, № 14. Կ. Պ. Գրեյ. (Կ. Կ. Կ.) 18—20

Ս. ԳԵՈՐԳ-ԲԵԳԵԱՆ ԱԶՔԻ ՀՆԻԱՆԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Ընդունելու Գիւն ամիս օր. Առաւօտեան ժամը 9-ից մինչև 12 Երեկոյեան » 5-ից մինչև 7 Վիլամինովսկայա փողոց № 8: 97—100

Գր. Մակարեան Ընդունում է հիւանդներին—ներքին (մասնաւորապէս կրծքի) և երեխայոց հիւանդութիւններին. ունի բէնտալեան կարմիր. 154. Միքայէլեան պրօսպեկտ, տէլեֆօն 825. (Կ. Կ. Կ.) 57—105

Բ. Շ. Կ. Ա. Պ. Ե. Տ. ԲՈՒԿ. Նարասարկեան տեղափոխվելով Թիֆլիսից ԲՕՍՏՕՎ Հիւանդներին ընդունում է 11—12 ժ. առ. և 7—8 ժ. երեկոյեան: Բ. Садовая, 136, д. Бакалова. (Կ. Կ. Կ.) 54—100

Թարրիգի Լիւաւ թաղի Հայկազեան և Թաւարեան երկսեռ դպրոցներին համար հարկաւոր է տեսուչ համայնաւանական կրթութեամբ: Պայմանները մանրամասնութեան մասին զիմուծելու պէտք է անել հետեւի հասցեով. Tauris (Perse), Prélatrice Arménienne. 1—7 (Կ. Կ. Կ.) Հոգաբարձութիւն

Թեհրանի հայոց երկսեռ (երկու) դպրոցներին համար հարկաւոր են ուսուցիչներ և ուսուցչուհիներ ձեռնառն պայմաններով: Ցանկացողները կարող են զիմուծել հետեւի հասցեով. Թիֆլիս, «Մշակի» խմբագրութիւն, Թէհրանի հայոց դպրոցներին տեսուչ Լեւոն Բարայեանին: (Կ. Կ. Կ.) 1—3

Եկէր—Ուշադրութիւն—Համովկեցէր Ամենամատչելի գնով ստացէր, մանաւանդ ամբարանոցներին համար անհրաժեշտ իրեր՝ ամանեղէններ, բաժակներ, դանակ ու պատառքաղներ, սերվիզ ամեն տեսակի, լապտերներ և զանազան ապակեայ տնտեսական պիտույքներ, «Բոնեմա» մազազիւնում Կուկիայի Նորաշէն ս. Աստուածածին եկեղեցու զիմաց: 1—3 Կ. Կ. Կ. Յարգանքով Ս. Աշխարհեան

ԹԻՖԼԻՍԻ ԲԱՂԱՎԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ յայտնում է ի տեղեկութիւն ընկերներին, որ Նիկոլայեւսկի կամուրջը յուլիսի 8-ից ներկայ տարվայ փակված կը լինեն կառուցելու անցնելու համար: Նրա փակ ժամանակ կառուցելու անցնելու համար նշանակված տուրքը վերաճվում է: 1—1

Ներսիսեան դպրոցաւարտ, ցենզաւոր հայ ՈՒՍՈՒՑԻՉ Կամեմում է ստանձնել ուսուցչական պաշտօն. գիտէ եկեղեցական երգեցողութիւն: Դիմել Կիշինեւ, Армянская, 82. Арутюну Ордуяну. (Կ. Կ. Կ.) 6—6

Յ. ԴԱՂԱՅՆՆԻ Ի ԼԻԱԿԱՏԱՐ ԲԱՌԱՐԱՆ ուսուցիչից հայերէն Լոյս տեսաւ ՎԵՏԵՐՈՐԴ պրակ, զիւր 1 ր. ճանապարհածախսով 1 ր. 20 կօպ. Բառարանի բաժանորդագիրը ճանապարհածախսով 7 ր. եօթներորդ (նախաձեռն) պրակը 10 ր. տեսնել սեպտեմբերին, որից յետոյ բաժանորդագիրը մի բուրով կը բարձրանայ: 4 ր. ուղարկող համարվում է բաժանորդ և անմիջապէս ստանում է 10 ր. տեսած պրակները: Ի ԼԻԱԿԱՏԱՐ ԲԱՌԱՐԱՆ Հայերէնից ուսուցիչից Բաժանորդագիրը մինչև I պրակի 10 ր. տեսնել ճանապարհածախսով 4 ր., իսկ առաջին բառարանի բաժանորդներին համար 3 ր. 50 կօպ. Գաւառներից զիմուծողները հեղինակին հետեւի պարզ հասցեով. Тифлисть, А. С. Дарбашиянц. Իսկ Թիֆլիսում բաժանորդագրութիւն ընդունում է ինքը հեղինակը Եւանղլովսկայա, № 12, д. Артазова, II этаж) և «Գիւտտէնբերգ» գրախանութիւն: 2—5

ԿՐՈՆԻ ԴԱՍՏԳՐԵՐ Աստիճանայ համար

1. Դասատետր կրօնի I տարի	25 250/0
2. » » II »	20
3. » » III »	30
4. Հին-ու. կա (ընդարձակ)	45
5. » (համառոտ)	35
6. Նոր-ու. կա	40
7. Գործք առարկայ	40
Ուսուցչաց համար	
8. Ուղեցրոյ (մեթօդիկայ) հին-ու. կա	1 75
9. Ուղեցրոյ (մեթօդիկայ) նոր-ու. կա	2 5
10. Ուսուցչուհի բրիտանեական կրօնի Գ.	1 50
11. Ուսուցչուհի բրիտանեական կրօնի Ե.	50

Ցանկացողները կարող են զիմուծել հետեւի հասցեով: 1) Тифлисть, священнику С. Саакянцъ, Ком. мерческое училище. 2) » Книжный магазин «Гуттенбергъ» 3) » » «Центральн.» Դասագրքերի պահեստը ամառն գտնվում է պ. Ալեքսանդր Միքայելեանցի մօտ (Կարվանսայի Тамамшева мануфактурный магазинъ А. Амрагова). Ցանկացողները նրանից ևս կարող են պահանջ անել: Մանակ քան. Մանակեանց յ. ար. 0. յի.—0. օր.—մէջ ս. ար. 0. 19—66

ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆ Հինգշաբթի, յունիսի 8-ին 1904 թ. նշանակված է անդամներ ընդհանուր ժողովրդական համար ժողովարանի անդամի կանդիդատ առաջարկվածներին և վճելու մի քանի ուրիշ հարցեր: (23, 29 և 8) 3—3

ՍԵԿՐԵՏ Եր պահպանում է ժամացույցներ և ժամացույցաւանդակները գործարարները: Նոյն իսկ ամենաճարպիկ գողն անգամ, եթէ փորձէ զբաղնից հանել ժամացույցը կամ ժամացույցաւանդակը, իսկոյն «պահպանող-սեկրետը», իր միջոց վայրկեան բարձր թռչող սեղանների օգնութեամբ, արդիւնաւոր առարկայի դուրս գալը, մատնում է գողին և առիւթ ձեռք ձեռքը: Իր էթանութեան շնորհով «պահպանող-սեկրետը» մասնաւոր է ամենքին, Համար արժէ 60 կօպ. Ուղարկվում է գինն ստացվելու պէտք կարելի է ուղարկել պատի մարկաներով: Շատով անտոյններին զիմուծող կը լինի մասնաւոր համաձայնութեամբ: Հասցէն. Ченстоховъ (Петерб. губ.), Ювелирное заведение, А. Н. Гринмана. Յիբրման 20 տարի է գործութիւն ունի: (20, 30, 8) 3—3

Արիսակես եպիսկոպոս Սեդրակեանի «ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՊՏԱԿԵՐ-ՍՅԱՐԳՈՒԹԻՒՆԸ» անունով պատմական տեսութիւնը. Մասն 1-ին: Ծախվում է «Կենսութեան» և «Գիւտտէնբերգ» գրախանութիւններում: Գինն է 1 ր. 50 կօպէ կ:

Ս. Յ. ՄԱՏԻՆԵԱՆՑԻ ԽԱՆՈՒԹՈՒՄ (Թիֆլիս, Միքայելեան փող.) մեծ քանակութեամբ 100,000 պատկերազարդ ԲԱՑ ՆԱՄԱԿՆԵՐ Պարիզից և այլ արտասանման յայտնի ֆարքիկաներից, արժողութեամբ 2, 3, 5, 8, 10 կօպ. և աւելի թանկ: Նորութիւններ ստացվում են անընդհատ: Ձանազան տեսակներ թիւն 10 հազարից անցնում է: Թիֆլիսի և այլ Կովկասեան տեսարաններ և տիպեր մօտ 300 տես. Ռուս. և հայոց դրամ. և դերասանուհ. 800 » Գեղեցիկներին, երեխ., դան. տիպ. » 2000 » Մաղիկներ, տեսար., կենդանիներ » 1500 » հոչ. մուգեւմեներ պատ. կոպիկներ » 300 » Պատերազմական դաշտից նաւեր, զենքերներ և այլն 200 » և այլն, և այլն, և այլն: Դումարով գնողներին յայտնի զիմուծով: Պատուէրները կատարվում են անյապաղ վերադարձով: (Կ. Կ.) 9—10

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ Ե Ր Կ Ո Ւ Մ Ե Ռ Ի Ա Ն Ձ Ա Ն Ց Հ Ա Մ Ա Ր (Тифлисть, Сололаки, Лермонтовская ул., № 9) Առևտրական Կուրսերի նպատակն է՝ մասնագիտական առևտրական կրթութիւն տալ երկու սեռի անձանց և պատրաստել զործնական ճանապարհով հմուտ հաշուապահներ: Աւարտողները ստանում են ատտեստատներ: Աւանդների առարկաները սրանք են՝ 1) Առևտրական Տնտեսութիւն. 2) Առևտրական թուղարանութիւն. 3) Հաշուապահութիւն (պարզ, կրկնակի և բանկային). 4) Թուղարանութիւն համընդհանուր. 5) Առևտրական թղթակցութիւն. 6) Առևտրական և մուրհակի կանոնադրութիւն և 7) Գեղարվեստութիւն, վատ ձեռքի ուղղելը: Ձրի ուսուցումն ցանկացողներին զբոյ մեքենայի վրա: Պարագմունքները կուրսերում լինում են ամեն օր: Ուսումը սկսվելու է սեպտեմբերի 15-ից: Ընդունելութիւնը սեպտեմբերի 1-ից, ամենայն օր, առաւօտեան ժամը 10-ից մինչև 12-ը, և երեկոյեան 4-ից մինչև 8 ժամը, կուրսեր հիմնողի բնակարանում, Սոլօլակում, Ալեքսանդր Փրիլոսովի տանը № 9, Սեդրակեան և Լեւոնտօսովսկայա փողոցների անկիւնում: Ծրագրեր և կանոնները կարելի է ստանալ ձրիապէս կուրսեր հիմնողի բնակարանում: Օտարաբարձրացիք զիմուծում են՝ Тифлисть, С. П. Мануэльянц. (Կ. Կ.) 6—25

ՀԱԳՈՒՊԵՆԿԱՆ ԴԱՍՏԱՐԱՆՆԵՐ Ի. Ե. ԲՐՕՆ ՖՕՆ-ԲՐԷՆՆԵՐԻ Ի իմաստ Թիֆլիս, Միքայելեան պրօսպ. № 161. Դասարանների նպատակն է երկու սեռի անձանցին համեմատաբար կարճ միջոցում տալ տեսականապէս և գործնականապէս վերջաւորված առևտրական կրթութիւն: Դասարանները պատրաստում են հաշուապահներ, թղթակցներ, կուրսորդներ և այլն պետական և առևտրական հաստատութիւններում ծառայելու համար: Դասարանները բաղկացած են 3 մասերից. I պատրաստական մասում ընդունվում են երկրաւան դպրոցները աւարտած անձերը, II-ում—հաշուապահական մասում պրօգրիմալներին կամ քաղաքային դպրոց աւարտած անձեր և III զուտ գործնական մասում հաշուապահութիւն և առևտրական թուղարանութիւն զիմուծող անձեր: Ամեն մի բաժանմունքում պարագմունքները տեսում են կէս տարի: Այն անձերը, որոնք չունեն իրանց ուսման մասին պէտք եղած դոկումենտները, կեթարվում են որոշված քննութեանը: Պարագմունքների տեղութիւնը կախված է կրթական ցենզից: Հաշուապահական դասարանները, ինչպէս մասնագիտական ուսումնական հաստատութիւն, զբոյ ինչ շատ օրինակելի ձևով. դասարաններն ունեն գրադարան, քանդակարան և Կովկասում առաջին (1890 թից) գոյութիւն ունեցող Հաշուապահական կարմնէ: Ներկայ ուսումնական տարում դասատուներ են հրաւիրված լաւագոյն մասնագէտ-մանկավարժներ: Ուսման վարձը. I բաժնում—60 ր., II-ում—75 ր. և III-ում—50 ր. Չարագմունքներն ամեն օր են, 5—8-ը ժամը երեկոյեան: Պարագմունքների սկիզբն է սեպտեմբերի 15-ից: Մանրամասն տեղեկութիւններ և ծրագրեր արվում է ամեն օր դասարանների գրասենեակում առաւօտեան 9—12-ը և երեկոյեան 5—8-ը: Հեռախօս № 286. (Կ. Կ.) 3—15

ՅԻՆԱՆՍԵՐԻ ՄԻՆԻՍՏՐՈՒԹԻՒՆԻՑ ՀԱՍՏԱՎԱՍ ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ Երկու սեռի անձանց համար (Баку, Прачешная, домъ Теръ-Ованесова) Կուրսերի նպատակն է տալ ունկնդրներին մասնագիտական և առևտրական կրթութիւն պատրաստել հմուտ աշխատակիցներ: Աւարտողները ստանում են ատտեստատներ: Կուրսերում աւանդվում են՝ 1) Առևտրական թուղարանութիւն և թուղարանութիւն համընդհանուր. 2) Հաշուապահութիւն արդիւնաբերական, գործարանական, առևտրական և բանկային. 3) Առևտրական թղթակցութիւն. 4) Առևտրական տնտեսագիտութիւն. 5) Առևտրական և մուրհակային օրէնքներ. 6) Գեղարվեստութիւն և արագրութիւն (ուղղումն օւստի). 7) Ուսուցչուհի գրող մեքենայի վրա: Ուսումն սկսվելու է սեպտեմբերի 20-ից: Ընդունելութիւնը սեպտեմբերի 1-ից՝ ամենայն օր կուրսերում առաւօտեան ժամը 9-ից մինչև 12-ը և երեկոյեան 4-ից մինչև 7 ժամը: Կուրսերի կանոնադրութիւնը (уставъ), և Եւանղլովսկայա (Училище) — տրվում և ուղարկվում են ձրիապէս: Օտարաբարձրացիները զիմուծում են Կապու, учительн коммрческнхъ курсовъ А. И. Теръ-Каспарову. 3—30